

Militärstrategisk analys av närområdet

av Johan Huovinen

Résumé

Sweden's NATO membership (2024) and defense cooperation with the U.S. have altered its military-strategic and geographic position, as well as the definition of its neighbourhood. The analysis covers Sweden's security relative to Russia, Finland, the Baltic states, Poland, Germany, Denmark, Norway, and the U.S., focusing on land, air, and naval forces. Russia's military structure and capabilities, including the Leningrad Military District, the Baltic Fleet, and the Northern Fleet, are examined, along with the defences of the Baltic states and Poland. Sweden's defense is being strengthened with additional brigades, modernized ships, submarines, and aircraft, integrated into NATO planning. Overall, membership enhances strategic depth and security guarantees.

DET SVENSKA NATOMEDLEMSKAPET våren 2024 och Försvarssamarbetsavtalet (DCA) med USA i augusti 2024 bröt inte bara mer än 200 år av svensk militär alliansfrihet utan kan också beskrivas som att det ritade om Sveriges militärstrategiska och militärgeografiska läge, något som inte skett i samma utsträckning sedan Sovjetunionens upplösning 1991. Med Sovjetunionens upplösning förändrades läget i Östersjön, och Sovjetunionens efterföljare Ryssland fick ett betydligt svagare militärstrategiskt och militärgeografiskt läge samtidigt som Sverige fick ett gynnsammare militärstrategiskt och militärgeografiskt dito med tre nya strandstater till Östersjön, som naturligt blev grannar med gräns, och frontstater, mot Ryssland.

Det svenska och det finska Natomedlemskapet har gjort att Sveriges militärgeografiska läge kan beskrivas som att vi militärgeografiskt ytterligare fjärmats från Ryssland, samtidigt som det militärpolitiska läget kan beskrivas som att vi närmast oss Ryssland mi-

litärgeografiskt genom Natomedlemskapet och dess artikel 5 i händelse av ett skärpt säkerhetspolitiskt läge mellan Ryssland och dess grannländer.

Ett Ryssland som tydligt pekas ut som det allvarligaste hotet mot vår nationella säkerhet under perioden fram till 2030 och att ett väpnat angrepp mot Sverige eller våra allierade inte kan uteslutas.¹ Sverige kan beskrivas som att vårt land indirekt fått ett större strategiskt djup ur ett nationellt perspektiv, samtidigt som vi närmast oss det identifierade hotet Ryssland ur ett alliansperspektiv. Ryssland har framfört att man kommer att observera Sveriges position i Nato och anser sig vara tvingad att vidtaga militärtekniska åtgärder, utan att specificera detta närmare.²

Sverige har som alliansfri nation under en längre tid primärt beskrivit säkerheten utifrån ett nationellt perspektiv och där inkluderat det man kallat för närområdet. Det har inte funnits någon exakt definition på närområdet men den traditionella uppfattningen om

vad det svenska närområdet innefattar kan beskrivas som de geografiska områden varifrån säkerhetspolitiska hot kan uppstå mot det svenska territoriet. I praktiken har detta betytt de nordiska grannländerna, Baltikum, Ryssland, Polen, Tyskland, Östersjön, samt Arktis- och Barentsområdena.³

I Regeringens proposition om Totalförsvaret 2025–30 beskrivs Sveriges närområde omfatta Östersjöregionen, inloppen till Östersjön, Västerhavet, Nordkalotten, Barents hav, Norska havet och de norra delarna av Nordatlanten. I propositionen påtalas också att Sverige är ett arktiskt land och att Arktis omfattar områdena norr om polcirkeln och de tillhörande åtta arktiska staterna.⁴

I en jämförelse emellan den ovan nämnda svenska historiska beskrivningen av närområdet och beskrivningen av närområdet i Totalförsvarspropositionen från hösten 2024, efter ett svenskt inträde i Nato, ser vi att närområdet i stort är lika, men med skillnaden att en viss detaljerad regionalisering skett i de nordliga och västliga riktningarna av närområdet samt att det södra närområdet generaliserats som Östersjöregionen.

Sveriges inträde i Nato har inneburit nya militärstrategiska förutsättningar som påverkar våra försvarsplaner. Sverige är nu en del av Natos försvarsplanering, vilket innebär att vi måste arbeta i två planeringsspår, det nationella och i alliansen. Sverige kommer även fortsatt att ha ett utvecklat samarbete med Finland, USA, Kanada och JEF-länderna.^{5,6}

Sverige har varit medlem i Joint Expeditionary Force (JEF) sedan 2017. Det är ett försvarssamarbete som leds av Storbritannien. I JEF ingår, förutom Storbritannien, även Danmark, Estland, Finland, Island, Lettland, Litauen, Nederländerna, Norge och Sverige. JEF ska snabbt kunna agera vid kris och krig i norra Europa, antingen på egen hand eller ihop med Nato.⁷

I Nato lyfts det fram att principen om det kollektiva försvaret förkroppsligas genom den transatlantiska länken och att det är själva kärnan i Nato som organisation, där det är de delade värderingarna i Europa och Nordamerika som skapar solidariteten för Artikel 5 och att inget medlemsland skall behöva stå ensam om den nationella säkerheten hotas.⁸

Analys

Källor

Den militärstrategiska analysen bygger på uppgifter från öppna källor. Främst har använts officiella uppgifter från respektive lands officiella hemsidor från bl a regering, utrikesdepartement, försvarsdepartement och försvarsmakt, men också information från försvarsindustriföretag, internationellt erkända tidningar och tankesmedjor. Här bör beaktas den positiva rapportering som emellanåt kan förekomma vad avser t ex leveranstider och när system anses vara operativa.

”*Med Finlands Natoanslutning har Rysslands landgräns mot Nato mer än fördubblats, från ca 1 200 km till ca 2 600 km.*

Ryssland

Rysslands fullskaliga krig mot Ukraina sedan 2022 har redan påverkat utformningen av Rysslands väpnade styrkor organisation och ledningsstruktur. Det som Sverige kallar närområdet gränsade tidigare mot två av Rysslands militärområden, Västra militärområdet och Norra marinens militärområde. Sedan februari 2024 förenade till ett militärområde, Leningrads militärområde. Ryssland uppger det vara resultatet av att Finland och

Sverige ansökt om Natomedlemskap. Med Finlands Natoanslutning har Rysslands landgräns mot Nato mer än fördubblats, från ca 1 200 km till ca 2 600 km. Med svenskt och finskt Natomedlemskap har betydelsen av den väst-nordvästliga riktningen ökat för Ryssland och Östersjöregionen och Nordkalotten fått en såväl ökad militär- som civil betydelse.⁹

Militärområdena uppges också ha förlorat ledningen över mark-, flyg- och marinstridskrafterna, vilka numera leds av stridskrafternas egna staber i Moskva. Militärområdet som ledningsnivå får mer en begränsad territoriell roll och den gemensamma planeringen och insatserna leds från Generalstaben i Moskva.¹⁰

Spänningen mellan Ryssland och Väst gör att Norra marinens huvuduppdrag att försvara Kolahalvön och utöva strategisk avskräckning blir allt viktigare.

Historiskt har Ryssland haft mycket få manöverförband mot gränsen till Finland och de tre baltiska länderna. Idag finns runt 50 000 soldater ingående i markstridsförband grupperade i Leningrads militärområde. Därutöver finns en luftlandsättningsdivision om drygt 10 000 soldater i Pskov och en marininfanteribrigad om ca 4 000 soldater i Sputnik, Murmansk. Givet det militärgeografiska utdragna läget från Murmansk i norr till Pskov i söder (1 700 km) bedöms inte denna mängd av manöverförband och personal utgöra något omedelbart militärt hot mot Norge, Finland eller Estland, Lettland och Litauen. Om Ryssland lyckas med att reformera sin organisation i Leningrads militärområde under det kommande decenniet är det möjligt att vi kan komma att se en

mer Kallakrigsstruktur mellan Ryssland och Nato i t ex den baltiska riktningen.

Den ryska Östersjömarinen har fått ett förändrat operativt läge efter Sveriges och Finlands anslutning till Nato. Östersjömarinen har sin huvudbaserings i Kaliningrad, men har också basområden i Finska viken. Den ryska östersjömarinen uppges disponera ca 50 ytstridsfartyg av olika klasser¹¹ Ryssland har identifierat svårigheterna att i händelse av en konflikt i Östersjöregionen kunna verka med flottan. Östersjömarinen uppges ha dragit erfarenheter från Svartahavsmarinen och Ukrainas olika attacker och har övat ombasering till Ladoga för olika fartygstyper med t ex de med långräckviddig bekämpningsförmåga.¹² Ryssland har idag en operativ ubåt i Östersjön.¹³

Spänningen mellan Ryssland och Väst gör att Norra marinens huvuduppdrag att försvara Kolahalvön och utöva strategisk avskräckning blir allt viktigare.¹⁴ Norra marinens disponerar idag ca 25 ubåtar och ca 20 ytstridsfartyg av olika klasser.¹⁵ För den ryska Norra marinens med sitt högkvarter i Severomorsk på Kolahalvön har det militärgeografiska läget förändrats genom det finska medlemskapet i Nato. Övningsmönstret under den ryska marinövningen Ocean Shield 2023 visade på att Ryssland ser nordöstra Ryssland som ett gemensamt försvarsområde,¹⁶ vilket senare bekräftades genom skapandet av Leningrads militärområde.

Norra marinens strategiska ubåtar och Rymdförsvarsstyrkorna samt det strategiska bombflyget gör Kolahalvön till en mycket viktig strategisk region för Ryssland. Två av de tre benen (marin-, luft- och markbaserad) i den ryska kärnvapenarsenalen finns baserad här, m a o den ryska strategiska avskräckningen.

Norra marinens har ansvaret för försvaret av Arktis, och Ryssland bedöms där fortsätta

utvecklingen av militär infrastruktur, så som flyg- och militärbaser samt radarstationer och kustförsvarsanläggningar.¹⁷ Ryssland har i dagsläget ett 40-tal isbrytare operativa, och kommer sannolikt att få ytterligare ett par moderna inom något år, samtidigt som äldre fasas ut. Ryssland har i dagsläget världens största isbrytarflotta.¹⁸

Det ryska flygvapnet uppges bestå av bl a ca 800 jaktflygplan av olika typer samt ca 700 attack- och bombflygplan, likaledes av olika typer. Flygvapnet verkar i alla fem militärområden.¹⁹

När detta skrivs uppges Ryssland och Belarus planera för en operativ-strategisk övning, Zapad-2025 (Väst-2025), under 2025. Övningen brukar traditionellt genomföras i både Belarus och Ryssland under september månad vart fjärde år.²⁰

Finland

Med Natomedlemskapet har Finlands säkerhetspolitiska läge förändrats men gränsen till Ryssland består.²¹ Den finska Natoanslutningen har gjort att Nato numera har sex medlemsstater som gränsar mot Ryssland, och där Finland har den längsta landgränsen med drygt 1 300 km. Den finsk-ryska gränsen sträcker sig i huvudsak genom ödemark och terräng som är glest befolkad.

I norr finns för Ryssland viktiga Murmanskhalvön och i söder Rysslands näst största stad Sankt Petersburg, något som båda länderna beaktar. Det strategiskt viktigaste området för Finland anses Östersjön utgöra eftersom 90% av finsk export och 80% av finsk import skeppas ut via Östersjön. Begränsad tillgång till Östersjön för Finland skulle allvarligt påverka försörjningsgraden i landet.²²

Den finska Försvarsmakten består i fredstid av ca 8 000 militärer och 4 000 civila. I fredstid utbildar man årligen ca 22 000

soldater.²³ Försvarsmaktens krigstida styrka är 280 000 soldater och därtill 870 000 reservister.²⁴

Den finska marinen är i dagsläget liten och bedöms främst operera kustnära, men förstärkningar i form av fyra Pohjanmaaklass korvetter till 2028–29 kommer att ge ökad förmåga att operera i Östersjön.

Det finska flygvapnet är idag beväpnat med dryga 50-talet F-18 Hornet, och Finland har beställt 64 st F-35A Lightning II som kommer att levereras när F-18 skall fasas ut. Finlands beställda F-35A bedöms vara operativa 2030.²⁵ Finland har valt samma flygplanstyp som Tyskland, Norge, Danmark och Polen och blir den tredje största innehavaren av F-35 i Europa efter Storbritannien och Italien.^{26,27}

Det planeras i skrivande stund för ett Nato Northern Ground Forces HQ i Mikkeli samt ett Nato Forward Land Forces (FLF) i norra Finland, vilket är en tydlig utveckling av Natos närvaro i Finland. Till skillnad från de FLF som finns i de tre baltiska länderna planeras inga utländska förband att permanent stationeras i Finland, men övningsverksamheten bedöms sannolikt att öka i norra Finland.²⁸

2024 motsvarade de finska försvarsutgifterna 2,41% av BNP, jämfört med 1,45% år 2014.²⁹

Finland har sedan september 2024 ett försvarssamarbetsavtal (Defence Cooperation Agreement – DCA) med USA. Avtalet ger möjligheter för ett fördjupat bilateralt samarbete, som fördjupat Nato-samarbete. Avtalet säkerställer att trupper och materiel kommer in i landet och rör sig obehindrat samt att försvarsmateriel, förnödenheter och materiel kan placeras ut på förhand.³⁰

Finland har sedan 2024 ett samarbete med Virginias nationalgarde.³¹

Estland

Estland har knappt 300 km landgräns mot Ryssland, där en tredjedel utgörs av Peipussjön. Estland anser sig ha en oreglerad landgräns med Ryssland. Under våren 2024 tog den ryska gränsbevakningen bort 24 stycken, på den estniska sidan, av de 50 navigationsbojar som markerade seglingsrutten i floden Narva som utgör gränsen mellan Estland och Ryssland. Någon tydlig förklaring har inte lämnats av Ryssland.³² I januari 2024 meddelade Estland, tillsammans med Lettland och Litauen, att man kommer att bygga ut en försvarslinje, *den baltiska försvarslinjen*, längs de tre ländernas gräns till Ryssland och Belarus som en bekräftelse på Nato-mötets i Madrid kommunicé 2023 om att varje meter land i Baltikum skall försvaras. Bedömningen är att det strategiska försvarsdjupet är för litet och att en försvarslinje skulle kunna skapa värdefull tid för ytterligare truppförstärkningar i händelse av ett ryskt störanfall.³³

” I januari 2024 meddelade Estland, tillsammans med Lettland och Litauen, att man kommer att bygga ut en försvarslinje, *den baltiska försvarslinjen*, längs de tre ländernas gräns till Ryssland och Belarus.

Den estniska försvarsmakten består av totalt 43 000 tjänstgörande, där 4 200 är aktivt dagligt tjänstgörande. Därutöver finns ytterligare 40 000 reservister som inte är tjänstgöringsplacerade att tillgå. Totalt finns 230 000 personer utbildade att kalla in för tjänstgöring vid behov, vilket motsvarar ca 20% av Estlands befolkning.³⁴

De estniska försvarsutgifterna uppgick 2024 till 3,43 % av BNP, jämfört med 1,93 % år 2014.³⁵

Natoländernas beslut om implementering av strategin *avskräckning och försvar* av alliansens östra flank har gjort att de sedan 2017 stationerade fyra stridsgrupperna inom ramen för *Enhanced Forward Presence* i Baltikum och Polen bl a utvecklats till brigader.³⁶ Estland har nu en egen division med stöd av enheter från Storbritannien, Frankrike och Island.³⁷⁻³⁸ Divisionen leds idag från Natos Multinational Corps Northeast Headquarters i Szczecin, Polen.³⁹

Den estniska armén har tagit emot leverans av raketartillerisystemet HIMARS, vilket bedöms vara operativt sommaren 2025.⁴⁰

Estland har sedan drygt 30 år ett nära samarbete med USA:s nationalgarde från Maryland, ett samarbete som har utvecklats med fokus på cyberkrigföring.⁴¹

Den estniska flottan består idag av åtta fartyg. Det är huvudsakligen ursprungligen äldre minutläggning- eller minröjningsfartyg. Estland har också anskaffat sjöminor från Finland samt det långgräckviddiga kustrobotssystemet Blue Spear, ett israeliskt-singaporienskt samarbetsprojekt.⁴² Finland och Estland kan nu samordnat kontrollera Finska viken från var sin kust.

Estniska flygvapnet kan närmast beskrivas som det estniska luftförsvaret. Man har idag inga flygplan som upprätthåller luftförsvarsuppgifter, utan Natos Baltic Air Policing löser den uppgiften.⁴³ Estniska försvarsmakten har beställt det tyska medellånggräckviddiga luftvärnssystemet IRIS-T och samordnat sin beställning med Lettland. Estland inväntar leverans av systemet 2025–26. I dagsläget löser spanska IRIS-T eldenheter uppgifter i Estland och Lettland som ett resultat av att förstärka Natos östra flank och skydda flygande enheter ingående i Baltic Air Policing.⁴⁴

Estland har sedan 2017 ett försvarssamarbetsavtal (DCA) med USA, vilket efterhand utvecklats.⁴⁵

”*Inom ramen för den baltiska försvarslinjen skall Lettland bygga 1 116 bunkrar.*

Lettland

Ryssland och Lettland har ca 284 km gemensam landgräns. Lettland har också ca 680 km landgräns med Belarus.⁴⁶ Inom ramen för den baltiska försvarslinjen skall Lettland bygga 1 116 bunkrar.⁴⁷

Den lettiska försvarsmakten består av drygt 55 000 soldater och är organiserad i tre delar – de reguljära, nationalgardet och nationella reserven. Den reguljära delen består av drygt 7 000 aktivt tjänstgörande.⁴⁸

De lettiska försvarsutgifterna uppgick 2024 till 3,15 % av BNP, jämfört med 0,94 % år 2014.⁴⁹

Lettland har inte etablerat någon egen division utan har fortsatt behålla sina enheter inom ramen för Natos multinationella division North med framskjuten ledning i Adazi, Lettland och bakre ledningsplats i Karup, Danmark. Sveriges bataljon ingår i den internationella brigaden som leds av Kanada, vilken är en del av divisionen.⁵⁰ Divisionen leds av Natos Multinational Corps Northeast Headquarters i Szczecin, Polen.⁵¹

Lettland har påbörjat anskaffning av kvalificerade vapensystem såsom det långgräckviddiga raketartillerisystemet HIMARS, samt luftvärnsystemet IRIS-T.

Den lettiska marinen är relativt liten och består av en mindre mängd fartyg för minröjning och ett mindre antal patrullbåtar.⁵² Lettland har med ekonomiskt stöd från USA anskaffat kustrobotsystemet Naval Strike

Missile Coastal Defence Systems. USA kommer att stå för 70 % av kostnaderna och Lettland för 30%.⁵³

Flygvapnet saknar stridsflyg och består idag av en mindre mängd helikoptrar. Huvuduppgiften för flygvapnet är luftövervakning, men man disponerar också luftvärnssystemet Robot 70.⁵⁴ Under 2024 blev flygbasen i Lielvarde operativ för Baltic Air Policing, vilket innebär att alla tre baltiska länder har en operativ flygbas för denna roll.⁵⁵ Michigans nationalgarde har samarbetat med den lettiska försvarsmakten sedan 1993.⁵⁶

Lettland har sedan 2017 ett försvarssamarbete (DCA) med USA, vilket efterhand utvecklats.⁵⁷

”*Litauen har påbörjat sin del av utbyggandet av den baltiska försvarslinjen som skall bestå av 2 758 bunkrar.*

Litauen

Litauen, till skillnad mot Estland och Lettland, har ingen landgräns mot Ryssland utan enbart mot ryska enklaven Kaliningrad. Litauen och ryska Kaliningrad delar knappa 300 km gräns, där dryga 22 km är till havs. Litauen har ca 680 km gräns mot Belarus, vilket till mindre del inkluderar den välkända Suwalkikorridoren mellan Belarus och Kaliningrad. Trots den korta gränsen med Kaliningrad, eller just kanske på grund av denna, har relationen mellan de två länderna ofta varit frostig, vilket har eskalerat efter Georgienkriget 2008 och sedermera invasionen av Ukraina 2014. Idag är relationerna mellan länderna mycket spända.⁵⁸ Idag tillåter Litauen transitering

av varor och passagerare från Kaliningrad till Ryssland enbart med järnväg.⁵⁹ Litauen har påbörjat sin del av utbyggandet av den baltiska försvarslinjen som skall bestå av 2 758 bunkrar.⁶⁰

Den litauiska försvarsmakten består av ca 20 500 personer. Personalen består av anställda, frivilliga och värnpliktiga.⁶¹ Idag gör ca 3 500–4 000 personer årligen sin värnplikt.⁶²

De litauiska försvarsutgifterna uppgick 2024 till 2,85 % av BNP, jämfört med 0,88 % år 2014.⁶³

Den litauiska armén består av ca 12 500 personer.⁶⁴ Under 2023 beslutade Litauen att skapa en egen division bestående av två brigader och en reservbrigad, totalt 17 500 soldater, både aktiv- och reservpersonal, som skall vara operativ 2030.⁶⁵ Tyskland har avdelat en sammansatt mekaniserad brigad om ca 5 000 personer som har sin stab operativ och förbanden ska vara på plats 2025–26 och vara operativa 2027. Brigaden kommer att ledas av den 10. pansardivisionen i Veitshöchheim, Tyskland.⁶⁶

Litauen har beställt det amerikanska raketartillerisystemet HIMARS som skall börja levereras under 2025.⁶⁷

Det litauiska flygvapnet saknar stridsflyg och dess ca 1 000 personer bemannar främst luftbevakningsinstallationer och en luftvärnsbataljon, med NASAMS och Avenger.⁶⁸

Den litauiska marinen har fokuserat sina resurser på minsvepning och patrullbåtsverksamhet. Litauen är den ledande nationen för BALTRON, ett marint säkerhetssamarbete mellan de tre baltiska staterna, som etablerades redan 1998.⁶⁹

Litauen har ett idag ett omfattande samarbete med Pennsylvanias nationalgarde, vilket verkat sedan 1993.⁷⁰

Litauen har sedan 2017 ett försvarssamarbetsavtal (DCA) med USA, vilket efterhand utvecklats.⁷¹

Polen

Polen har en 210 km lång landgräns med Ryssland genom Kaliningrad. Gränsen sträcker sig från Östersjökusten till trestatsgränsen med Litauen, som utgör ena hörnet av Suwalkikorridoren. De båda länderna har en stabil relation avseende gränsen.⁷²

Polens gräns till Belarus som är 418 km lång är sedan augusti 2021 däremot ett ständigt trätöämne avseende illegal migration. Belarus började 2021 med att tillåta migranter från främst Irak och Syrien att illegalt ta sig från Belarus till Polen. Det har föranlett Polen att sätta upp ett 186 km långt staket på valda delar av gränsen, samt utökat bevakningen.⁷³

Polen har i dagsläget den tredje största armén i Nato efter Turkiet och USA.

Det polska försvarsmakten består av 207 500 soldater och är i huvudsak en yrkesarmé. Polen har i dagsläget den tredje största armén i Nato efter Turkiet och USA.⁷⁴ Polen, som i slutet på 1990-talet övergav värnplikten, överväger att återinföra denna eftersom man anser att man har för liten numerär på armén i händelse av en konflikt med Ryssland.⁷⁵ Territorialarmén förväntas utökas från 32 000 till 55 000. Polen eftersträvar att bygga upp en försvarsmakt om 300 000 soldater som omfattar sex divisioner i den operativa styrkan och 20 brigader i territorialarmén.⁷⁶

Den amerikanska närvaron i Polen har successivt ökat sedan Nato-mötet i Warszawa 2016, och sedan 2020 är amerikanska förband permanent stationerade i Polen. USA har drygt 10 000 soldater i Polen i olika konstellationer.⁷⁷ Polen har sedan 1993 ett utvecklat samarbete med Illinois nationalgarde.

Polen har de senaste åren genomfört en omfattande modernisering av sin försvarsmakt. Polens försvarsutgifter uppgick 2024 till 4,12% av BNP, vilka 2022 uppgick till 2,39%. 2014 uppgick försvarsutgifterna till 1,88% av BNP.⁷⁸

Polen har påbörjat en omfattande anskaffning av materiel, där stora kontrakt ingåtts med bland annat sydkoreanska bolag. Polen har amerikanska Abrams M1A1/M1A2 stridsvagnar, raketartillerisystem HIMARS, luftvärnssystemet Patriot samt uppgraderat sin stridsflygsflotta med F-16. Landet har beställt 36 F-35A som man väntar leverans av i perioden 2026–2030. Polen har även inköpt två begagnade Saab 340 med PS-90 ERIEYE av Förenade Arabemiraten.^{79,80}

Den polska marinen har beställt tre fregatter av brittiska Arrowhead-klass som skall levereras före 2031. Tre av sex beställda minsvepare av polska Kormoran II har levererats, men än finns inget beslut om att ersätta den enda gamla sovjetbyggda Kiloubåten som marinen förfogar över.^{81,82} Den polska marinen har anskaffat kustrobotsystemet Naval Strike Missile Coastal Defence Systems.⁸³ Polska marinen disponerar också tre snabbaattackfartyg av Orkan-klass som är beväpnade med svenska RBS 15.

Polen har sedan 2020 ett utökat försvarssamarbetsavtal (Enhanced DCA) med USA, vilket medger stationering av amerikansk trupp i landet.⁸⁴

Tyskland

Under våren 2022 deklarerade förbundskansler Olof Scholtz att det var dags för ”Zeitenwende”, en vändpunkt, och att Tyskland måste nå målet 2 % av BNP avseende försvarskostnader samt att man skulle inrätta en speciell försvarsfond på 100 miljarder euro för materielanskaffning som skulle hjälpa till att nå 2 % årligen.⁸⁵ Scholtzs

vändpunktspolitik har ifrågasatts om den gett rätt resultat och rapporter pekar på att två år efter att vändpunktpolitiken sjösattes är de synbara resultaten alltför få.^{86,87}

År 2014 uppgick de tyska försvarsutgifterna till 1,19% av BNP, vilka 2024 uppgick till 2,12%.⁸⁸

Bundeswehr påbörjade i april 2024 en reform som gav dem den nya stridskraften cyber- och informationsstyrkorna samt att man nu gått över till en gemensam ledningsstruktur för förbanden som tjänstgör i Tyskland och utomlands.⁸⁹

Bundeswehr består av 260 000 män och kvinnor, inkluderat civila.⁹⁰

I november 2023 redovisade den tyske arméinspektören att tyska armén hade tre divisioner kvar av de 12 divisioner man haft 1990. Av de tre som återstår bedömdes en tidigast vara operativ 2025, och en annan tidigast 2027.⁹¹

Den tyska armén består idag av ca 60 000 män och kvinnor.⁹²

Den tyska marinen består av ca 16 300 sjömän, amfibiesoldater och flygsoldater. Marinen har 62 fartyg av olika klasser, däribland sex moderna attackubåtar av typen 212A, fyra fregatter av Baden-Württemberg-klass, tre fregatter av Sachsen-klass (vilka kan utgöra en del av Natos ballistiska missilförsvar), tio Braunschweig-klass korvetter (där fem ännu inte levererats), samt tio minsvepare av Frankenthal-klass.⁹³ Marinen har två marinflygflottiljer med åtta havsövervaknings- och ubåtsjaktflygplan P-3 Orion som kommer att fasas ut under 2025 mot åtta modernare P-8 Poseidon.⁹⁴

I oktober 2024 etablerades högkvarteret för Natos Commander Task Force Baltic (CTF Baltic) i Rostock, Tyskland. CTF Baltic skall leda Natos marina operationer i Östersjöregionen, Nordsjön och Bottenviken. Formellt är det ett tyskt marint högkvarter som etablerats under ett gammalt avtal,

”Two Plus Four Treaty”, som bl a ger rätten för tidigare västtyska styrkor att verka i de gamla östtyska delarna.⁹⁵ Nato har två stående marina styrkor i området, en med ytstridsfartyg och en för minsvepning.^{96,97}

Det tyska flygvapnet är i stort organiserat i nio flygflottiljer, där fyra är beväpnade med Eurofighter, en flottilj med stridsflygplanet Tornado för spaning, störning, signalspaning, marina uppgifter samt attackuppgifter, en flottilj utgör incidentberedskap, en med transportflygplan där Airbus 400M är under införande, en flottilj med helikoptrar och en med specialflyg (VIP).⁹⁸ Tyskland har idag 138 Eurofighters och överväger anskaffning av ytterligare 20 flygplan.⁹⁹ Landet har beställt 35 st F-35 som skall ersätta Tornado, vilket är det enda tyska flygplan som idag kan bära de amerikanska taktiska kärnvapen som förvaras i Tyskland. Tyskland överväger att anskaffa ytterligare åtta F-35 för utbildning i USA.¹⁰⁰ Flygvapnet har dessutom en flottilj med luftvärnsystemet Patriot.¹⁰¹

Tyskland och USA har ett långvarigt samarbete som sträcker sig 75 år tillbaka i tiden. USA har i dagsläget ca 39 000 soldater stationerade i Tyskland, vilket gör Tyskland värd för USAs största kontingent i Europa och den näst största i världen.¹⁰²

USA meddelade i juli 2024 att man på rotationsbasis kommer att basera medeldistansmissiler i form av markbaserade Tomahawkmissiler i Tyskland från 2026. Detta är möjligt eftersom USA i augusti 2019 lämnade INF-avtalet. Rysslands svarade i juli 2024 på USAs beslut om att basera medeldistansmissiler i Tyskland med att man kommer bortse från sitt moratorium att basera medeldistansrobotar i Europa samt att man kommer att överse sin kärnvapen-deklarationspolicy, vilket bekräftades den 19 november när president Putin undertecknade den nya doktrinen för kärnvapen.¹⁰³

Danmark

Den danska försvarsmakten består av ca 15 000 soldater och officerare vilka är fast anställd personal, och dessutom finns det ca 44 000 hemvärnspersonal.¹⁰⁴ Danmark kommer därutöver årligen att utbilda ca 7 500 värnpliktiga. Danmark har beslutat att utöka försvarsutgifterna i perioden 2024–2028 med drygt 50 miljarder svenska kronor, vilket var 2,4 % av BNP under 2024, och därefter kommer försvarsutgifterna att vara 2 % av BNP fram till 2033. I perioden 2024–2033 kommer Danmarks försvarsutgifter uppgå till drygt 136 miljarder svenska kronor.¹⁰⁵

Danmark har sedan 1950 ett väl utvecklat försvarssamarbete med USA. Under 2023 skrevs ett Defence Cooperation Agreement (DCA) med USA som ger ett brett ramverk för amerikansk närvaro i Danmark. Avtalet omfattar inte Färöarna och Grönland.¹⁰⁶ Ett separat avtal styr amerikansk närvaro på Grönland.¹⁰⁷ New Yorks nationalgarde skrev sent 2023 under en avsiktsförklaring med Danmark om gemensamma övningar på Grönland, men Danmark är inte med i State Partnership Program.¹⁰⁸

Den danska armén består av två brigader. Danmark har en stridsvagnsbataljon med 44 st Leopard 2A7.¹⁰⁹

Den danska marinen är organiserad i tre flottiljer. En flottilj är i huvudsak fokuserad på nationella uppgifter runt Grönland och Färöarna med fyra oceangående fregatter av Thetis-class¹¹⁰ och tre arktiska patrullfartyg. En flottilj är inriktad mot internationella uppdrag och seglar tre fregatter av Iver Huitfeldt-klass och två ASW-fregatter av Absalon-klass. Den tredje flottiljen löser uppgifter för nationellt bruk och har fartyg för sjömätning och hydrografi, utbildnings och logistik samt patrullbåtar och fartyg för miljösanering.¹¹¹ Danmark har idag inga isbrytare kvar i tjänst.¹¹²

Det danska flygvapnet har tre flygande divisioner som är baserade på tre olika baser i Danmark. Landet mottog 2023 sin första F-35A och ska från 2025 vara beredd att lösa incidentberedskap och från 2027 utvalda internationella uppgifter.¹¹³ Danmarks 44 F-16 kommer att bytas mot 27 F-35A.¹¹⁴

Danmark har etablerat ett arktiskt kommando som bl a ansvarar för försvaret av Grönland och Färöarna, men också övervakning och territoriell kontroll.¹¹⁵

Norge

Finlands och Sveriges Natointräde har förändrat Norges militärpolitiska situation på Nordkalotten. Man är inte längre den enda Natomedlemmen i detta område och Norge är inte längre ensamt på Nordkalotten som Natomedlem att ha en nationsgräns mot Ryssland. Ryssland har nu en ca 2 600 km lång gräns mot Nato i väst-nordvästlig riktning där Norge har en 197,7 km lång gräns mot Ryssland.^{116,117}

Ryssland uppger att man har långsiktiga planer för sitt engagemang på Svalbard.

Ögruppen Svalbard är erkänt via Svalbardavtalet som en del av Norge, men med en del begränsningar. Sovjetunionen erkände avtalet 1935, sedan USA erkänt Sovjetunionen som stat, och Ryssland ratificerade avtalet som Sovjetunionens efterföljare 1992. Ryssland har brutit kol på Svalbard sedan 1913 och köpte det sovjetiska området Pyramiden av Sverige 1926. Idag bryter Ryssland fortfarande kol på Svalbard och i Barentsburg bor ca 600 ryska medborgare.¹¹⁸ Ryssland har inte gjort några territoriella krav på Svalbard sedan 1957, men har påtalat viken av att avtalet följs och att samexistens

utan inskränkningar kan fortsätta. Ryssland uppger att man har långsiktiga planer för sitt engagemang på Svalbard.¹¹⁹

Den norska försvarsmakten består av ca 17 000 anställda officerare och soldater. Årligen genomför ca 10 000 värnpliktiga utbildning, där ca 17 % av ungdomsårskullen av pojkar och flickor tas ut för tjänstgöring.¹²⁰

De norska försvarsutgifterna uppgick 2024 till 2,20% av BNP, jämfört med 1,54 % år 2014.¹²¹

Arméns storlek är ca 8 800 soldater. Arméstaben finns i Bardufoss, Nordnorge och där är också Brigad Nord, en mekaniserad brigad, vilken är norska arméns största förband, baserad. Längst i norr mot norsk-ryska gränsen finns Finnmark Landförsvar som utgörs av en mekaniserad bataljon, en jägarbataljon och en hemvärnsbataljon.¹²² I den norska regeringens långtidsplan som presenterades 2024 avser man att utveckla armén mot tre brigader. Finnmarks Landförsvar blir Finnmarksbrigaden. Brigad Nord tillförs ytterligare en mekaniserad bataljon och dessutom förstärkningsdelar. I södra Norge upprättas en reservbaserad brigad, Brigad Syd, med uppgift att säkra viktiga områden för mottagande av allierade förband. Huvuddelen av arméns utveckling sträcker sig till 2036.¹²³ Den norska armén är därutöver på väg att anskaffa flera system med långräckviddig förmåga däribland bl a HIMARS och ATACMS.¹²⁴

Det norska flygvapnet består av ca 3 500 soldater och civila. Örland flygstation utanför Trondheim är Norges huvudbas för F-35A.¹²⁵ Norge har tagit emot 40 st F-35A med start 2017 och de sista 12 förväntas att levereras under våren 2025.¹²⁶ Norge har köpt AMRAAM Extended Range-robotar,¹²⁷ som kan användas av luftvärnet och F-35A, för ca 4 miljarder svenska kronor, vilket kommer att stärka det norska luftförsvaret avsevärt.¹²⁸ Flygvapnet har reaktiverat

Bardufoss flygstation efter 40 år och där finns numera bergshangarer för F-35A. På Rygge flygstation har US Army under 2024 påbörjat utbyggnad för att kunna etablera en bas för Pentagons och US EUCOMs European Deterrence Initiative (EDI). EDI har tillkommit med anledning av det ökade hotet från Ryssland och syftar till att underlätta rotationer på olika amerikanska förband, öka integrationen och förbättra möjligheterna till militära övningar.¹²⁹ Som en arktisk kustnation med betydande ekonomisk verksamhet i den arktiska regionen har Norge en uttalad strategi om att prioritera rörlighet i haven som omger Norge med en relativt stor flotta. Marinens högkvarter, Haakonvern marinbas, är baserat i Bergen. Kustbevakningen, som är en del av marinen, har sitt högkvarter i Sortland, Nordnorge. Den norska marinen består av ca 4 250 officerare och matroser. Norge disponerar idag fyra fregatter av Nansen-klass, sex snabbgående korvetter av Skjöld-klass, minsvepningsförmåga i världsklass¹³⁰ samt sex ubåtar av ULA-klass, vilka kommer att ersättas av fyra ubåtar av 212-klass i slutet på 2020-talet.¹³¹ Norge kommer sannolikt att beställa fem, med option på sex, nya fregatter och beslut kommer tas inom ramen för försvarsplaneringen 2025–2036.¹³² Den norska kustbevakningen har 15 fartyg och är norska statens primära myndighetsutövare till havs för att upprätthålla maritim säkerhet.¹³³ Norge har sedan länge ett gränssamarbete med ryska gränsbevakningen, FSB, där möten sker med regelbundenhet i syfte att säkerställa att incidenter mellan länderna i norra regionen minimeras.¹³⁴

Sedan 1981 har Norge ett avtal om förhandslagring (Marine Corps Prepositioning Program-Norway (MCPN)) av utrustning för en US Marine Air Ground Task Force i Vaernes.¹³⁵ Det norska samarbetet med USMC är väl utvecklat och marinkåren del-

tog exempelvis i övningen Nordic Response 2024 och utgör en mycket viktig del i den norska transatlantiska länken.¹³⁶ Under 2022 slöt Norge som första nordiska land ett kompletterande försvarssamarbetsavtal (DCA) med USA.¹³⁷

Norge har sedan 2023 ett utvecklat samarbete med Minnesota nationalgarde.¹³⁸

Sverige

Sveriges, och Finlands, medlemskap i Nato har gett Sverige ett ökat strategiskt djup och utökade säkerhetsgarantier, speciellt genom Natos artikel 5. Sverige anses ha ett komplext militärstrategiskt läge, likt en triangel, med spetsar i Nordkalotten, Östersjön och utanför Göteborg. Stora delar av Sveriges och Nordens försörjningssäkerhet i händelse av en konflikt i närområdet och mer specifikt Östersjöregionen bygger på försörjningsflöden in och ut ur Göteborg.¹³⁹

Genom Finlands medlemskap är Sverige omgivet av Nato-länder. Ur Natos perspektiv betraktas Sverige därför som ett bakre område snarare än en frontstat. Större strider med mark- och flygstridskrafter bedöms i första hand ske längs gränserna mellan Nato och Ryssland varpå Sverige kan utgöra ett viktigt basområde för gruppering och transporter av allierade förband. Områden som Nordkalotten, Västkusten, Gotland, Östersjön och Östersjönloppen har fortsatt strategisk betydelse och kan ur det perspektivet också ses som främre områden.¹⁴⁰

Försvarsmakten är under uppbyggnad och omstrukturering och skall ha en krigsorganisation om 135 000 personer 2035.¹⁴¹ I oktober 2024 lade regeringen fram en ny proposition för Totalförsvaret i perioden 2025–2030. För armén innebär det att fyra brigader i stort ska vara operativa till 2030, vilket är en fördubbling mot dagens två bri-

gader. Försvarsmakten har redan påbörjat organiseringen av fyra brigader. Brigaderna skall utbildas i Boden, Kungsängen, Skövde och Revinge.¹⁴² Antalet värnpliktiga skall öka från dagens 6 000 till 10 000 fram till 2030, och därefter upp mot ca 12 000 i perioden 2032–2035.¹⁴³ Armén kommer därutöver genomföra kompletteringsanskaffning av stridsvagnar och stridsfordon, förstärka luftvärnsförmågan, påbörja anskaffning av raketartilleriförmåga, anskaffa fler drönare och fortsätta införandet av tidigare beställda artillerisystemet Archer.¹⁴⁴ Armén kommer från januari 2025 att delta med en bataljon, upp till 600 officerare och soldater, i den kanadensiskt ledda brigaden i multinationella division North i Lettland.¹⁴⁵

Sveriges försvarsutgifter uppgick 2024 till 2,14% av BNP, jämfört med 1,06% år 2014.¹⁴⁶

De fem Visby-korvetterna utgör stommen av marinens ytstridsfartyg.¹⁴⁷ Visby-korvetterna kommer att genomgå en halvtidsmodifiering och dessutom beväpnas med luftvärnsrobotsystem.¹⁴⁸ I perioden 2025–30 påbörjas anskaffningen av fyra nya ytstridsfartyg av Luleå-klass, med leverans av de två första fartygen 2030.¹⁴⁹ Marinen har idag fyra operativa ubåtar, vilket kommer bli fem när ytterligare två blir operativa och den äldsta ubåten fasas ut.¹⁵⁰ Därtill kommer Sverige att utöka kustrobotförmågan i syfte att förstärka skyddet av Östersjön.¹⁵¹

Flygvapnet kommer att modernisera dagens JAS 39C/D samtidigt som införandet av JAS 39E påbörjades under hösten 2024, vilken kommer tillföras fram till 2030.^{152,153}

Flygvapnet tilldelas tre kvalificerade spaningsplan i form av S106 Globaleye, vilka skall vara operativa före 2030.¹⁵⁴

Sverige kommer i perioden 2025–2030 därtill att anskaffa ytterligare helikoptrar

av typen Black Hawk (HKP16) samt skolflygplanet GROB (SK40).¹⁵⁵

Sverige skall därtill påbörja integrationen i Natos integrerade luft- och robotförsvar (IAMD). Detta skall ske genom att Sverige integreras i ett nätverk av sammankopplade nationella sensor-, lednings- och verkanssystem.¹⁵⁶

Sverige gör i perioden 2025–2030 en satsning på att stärka Sveriges roll i rymdarenan genom deltagande i olika initiativ som rymdbaserad spaning och övervakning, beredd att delta i uppskjutningar samt satellitkommunikation i Arktis.¹⁵⁷

I augusti 2024 ingick Sverige ett försvarssamarbetsavtal (DCA) med USA. Avtalet ger möjlighet för att enklare kunna samarbeta inom försvarsfrågor mellan länderna och beaktar bl a rättslig status på personal, baseringsområden och förhandslagring av materiel.¹⁵⁸

Sverige har sedan juli 2024 ett samarbete med New York nationalgarde.¹⁵⁹

USA:s styrkor i Europa

USA har idag 100 000 soldater stationerade i Europa. Under Kalla kriget hade USA 265 000 soldater stationerade i Västtyskland. När Ryssland 2014 annekterade Krim fanns det ca 60 000 amerikanska soldater i Europa, men ökade successivt till 80 000. Efter Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina 2022 har ytterligare 20 000 soldater anlänt till Europa.

De amerikanska förbanden som anlänt 2022 har främst fått en utgångsgruppering i Polen, Slovakien, Ungern, Rumänien och Bulgarien. Det handlar främst om lätta infanteriförband som inte efterfrågas i dagsläget i INDOPACOM. Bedömningen är att dessa förband kommer att stanna i Europa de kommande tre-fem åren.¹⁶⁰

Ytterligare amerikanska resurser i händelse av en konflikt torde främst handla om amerikanska flygstridskrafter.¹⁶¹

Natos integrerade luft- och missilförsvar

Natos integrerade luft- och missilförsvar (NATO IAMD) är en försvarsåtgärd för att skydda alliansens luftrum, vilket innebär förebyggande åtgärder, likväl som bekämpande av luftfarkoster som missiler från luften, havet och från land.¹⁶²

NATO IAMD realiserar genom Natos integrerade luft- och missilförsvarssystem (NATO Integrated Air and Missile Defence Systems – NATINAMDS), vilket är ett nätverk av sensorer, ledningssystem och vapensystem från medlemsländerna, såväl som från Nato. NATINAMDS leds av SACEUR.¹⁶³

NATINAMDS omfattar två kategorier av resurser och kapaciteter – ytbaserade (Surface-Based Air and Missile Defence – SBAMD) samt luftburna.

SBAMD utgörs av alliansmedlemmarnas nationella resurser, vilket inkluderar jaktflyg, radarstationer, luftvärnsenheter och andra system. För att bygga upp ett operativt NATINAMDS måste alliansens medlemmar deklarerar med vilka resurser som man kan bidra med operativt. Det görs vid Natos försvarsplaneringsprocess (NATO Defence Planning Process – NDPP), vilken identifierar vilka kapaciteter som behövs. Det kräver inte bara integrering mellan de olika sensor- och bekämpningssystemen, utan också integrering av stridslednings- och luftbevakningssystemen, dvs bl a Natos Air Command and Control System (ACCs).

I fredstid består IAMD av två operativa delar – Natos Air Policing och Natos ballistiska missilförsvar (NATO BMD).

NATO's Air Policing

Nato genomför Air Policing sedan flera decennier och över olika områden i Europa. Natos Air Policing över Baltikum och Polen är en fredstida, dygnet runt, luftbevakningsfunktion som verkställs med ledning från Allied Air Command (AirCom) i Ramstein och Combined Air Operation Centre (CAOC) Udem, båda i Tyskland.¹⁶⁴ Nato genomför regelbundet också Air Policing för att skydda Islands luftrum och där har Sverige deltagit. Sverige har under sommaren 2024 fattat beslut om att delta i Natos Air Policing i Östersjöregionen med stridsflyg baserat på F17 Ronneby.¹⁶⁵

Natos ballistiska missilförsvar

Under Lissabonmötet i november 2010 fattades beslut om att bygga ut ett ballistiskt missilförsvar. I maj 2012 förklarade Nato att man hade en tillfällig lösning av det ballistiska missilförsvaret operativt och att det var ett defensivt försvar som inte hotade Ryssland, men påpekade samtidigt att Nato inte hade full kapacitet för att förhindra ett ryskt strategiskt kärnvapenanslag samt att Nato primärt ansåg att hotet kom söderifrån. Utbyggnaden av Natos ballistiska missilförsvar är operativt enligt den omfattningen som planerades från 2010. Nu finns det ledningsplats i Ramstein, Tyskland, radar-system i Kürecik i Turkiet, Aegis robotsystem vid Deveselu flygbas i Rumänien (operativt 2016) samt vid Redzikowobasen i Polen (operativt 2024). Därutöver finns fyra amerikanska Aegis-jagare i Rota, Spanien, men dessa är ett nationellt amerikanskt bidrag.^{166,167}

Norge har idag Aegissystemet på sina Nansenfregatter, men det är inte kompatibelt med det ballistiska missilförsvaret.¹⁶⁸ De nya norska fregatterna som planeras uppges främst inriktas mot ubåtsjakt.

Närområdesländernas övningsverksamhet

Övningsverksamheten är regelbundet återkommande verksamhet. Närområdets största övning har sedan lång tid varit den norska övningen Cold Response, vilken 2024 kallades Nordic Response, med anledning av Finlands och Sveriges anslutning till Nato. Övningen omfattade ca 20 000 soldater, 50 fartyg och 100 flyg och helikoptrar från 13 allierade länder. Övningen genomförs vartannat år.¹⁶⁹

När detta skrivs kommer under 2025 minst fyra större övningsverksamheter genomföras i närområdet, bl a Baltops (Tyskland), Hedgehog (Estland), Arctic Challenge (Sverige) och Joint Wiking (Norge).¹⁷⁰

Under 2024 genomförde USA med 20 allierade och partners övningen Defender Europe som omfattade 17 000 amerikanska soldater och 20 000 soldater från allierade och partner.¹⁷¹

Slutsatser på militärstrategisk analys

Den transatlantiska länken till länderna i det svenska närområdet synes fast förankrad genom långvariga amerikanska bilaterala samarbeten, främst genom amerikanska nationalgardet, nationella försvarssamarbetsavtal (DCA), gemensam övningsverksamhet och välutvecklade försvarsmaterielsamarbeten. USA har förankrat ett starkt bilateralt avtryck i närområdet, även utanför Nato-ramen, och därmed kraftigt förstärkt den transatlantiska länken till närområdet.

Närområdesländerna, numera alla Nato-medlemmar, har alla i perioden 2014–2024 kraftigt ökat försvarsutgifterna till mer än de stipulerade 2% av BNP som krävs av en medlem i försvarsalliansen, något som sannolikt drivits på av det ryska kriget mot

Ukraina men även av amerikanska politiska påtryckningar.

Närområdesländerna har alla genomfört omfattande materielanskaffningar som kommer att levereras i perioden 2025–2035. Det finns ett tydligt fokus på anskaffning av luftförsvarsförmåga samt långräckviddig bekämpningsförmåga, både till sjöss och på marken.

Huvuddelen av närområdesländerna runt Östersjöregionen har alla investerat i kvalificerade flyg-, luftvärns- och kustrobotsystem. Utvecklingen och uppbyggnaden av Natos integrerade luft- och missilförsvar i regionen kommer sannolikt att fortgå de kommande åren. Mängden kvalificerade eldenheter för ett fullt ut yttäckande operativt integrerat luft- och missilförsvar i närområdet, samt ett svenskt nationellt luftförsvar i händelse av krig, bedöms dock fortsatt vara för få.

Med svenskt och finskt Nato-medlemskap har det militärgeografiska läget förändrats för Östersjöregionen. Länderna i närområdet har en gemensam lägesuppfattning samt en marin- och luftöverlägsenhet med kvalificerade vapensystem. Ryssland har begränsade eller obefintliga försörjningsmöjligheter via mark-, sjö- och lufttransporter via Östersjön till St Petersburg, Ust-Luga eller Kaliningrad i händelse av ett försämrat säkerhetspolitiskt läge, eller en konflikt, vilket sannolikt kommer att påverka framtida ryskt beslutsfattande. Suwalkikorridoren, och/eller delar av Baltikum, bedöms sannolikt få en ökad betydelse för Ryssland, för att säkerställa Kaliningrads försörjning i händelse av en konflikt med Nato.

Leningrads militärområde bedöms inte utan omfattande tillförsel av förband från andra ryska militärområden ha möjlighet att skapa markoperativ jämbördighet eller överlägsenhet längs rysk-baltiska landgränsen eller rysk-finska/norska landgränsen. Tillförsel av större ryska förband till den

gemensamma landgränsen kan ske relativt snabbt, men inte obemärkt, och bör alltid ses som en anmärkningsvärd händelse.

Utbyggnaden av försvaret i de tre baltiska länderna med en mekaniserad division i respektive land, långräckviddig bekämpningsförmåga samt kvalificerat luftvärn bedöms tydligt ha ökat försvarsförmågan hos länderna i Baltikum. Upprättandet av den baltiska försvarslinjen med flera tusen bunkrar kommer därtill ytterligare att stärka försvarsförmågan.

Nordkalotten som region, ur ett Nato-perspektiv och jämfört med Östersjöregionen, är ett område som har få lokalt geografiskt baserade militära taktiska och operativa enheter. De nordiska länderna, även utan allierade, får initialt ses ha ett regionalt mark- och

luftoperativt numerärt övertag i händelse av en konflikt. De ryska styrkorna i regionen syftar främst till att skydda Rysslands nukleära förmåga i området.

Etableringen av Natos ballistiska missilförsvar är idag huvudsaken fokuserad på Natos södra flank. I syfte att etablera ett heltäckande ballistiskt missilförsvar för Natos medlemsstater bör en utbyggnad sannolikt övervägas. Här kan Nordkalotten komma att utgöra ett viktigt baseringsområde för sensorer, vilka också skulle kunna ingå i en tidig förvarning till North American Aerospace Defence Command (NORAD), och möjligen gruppering av eldenheter av Aegis Ashore.

Författaren är överstelöjtnant och tjänstgör vid Försvarshögskolan.

Noter

1. *Nationell säkerhetsstrategi*, Regeringens skrivelse 2023/24:163, s 9.
2. Johnson, Simon; Davison, John och Osborn Andrew: "Russia says it will take military-technical steps in response to Sweden's Nato accession", *Reuters*, 2024-02-28, <https://www.reuters.com/world/europe/russia-says-it-will-take-military-technical-steps-response-swedens-nato-2024-02-28/>, (2024-12-17).
3. *Från närområdet till hot- och risksfär – Ett nytt perspektiv på svensk säkerhet*, rapport 2019/9, Utrikespolitiska institutet, s 5.
4. *Totalförsvaret 2025–30*, Regeringens proposition 2024/25:34, s 22.
5. "Sverige deltar i JEF-verksamhet för att skydda kritisk infrastruktur i Östersjön", *Regeringskansliet*, nov 2023, <https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2023/11/sverige-deltar-i-JEF-verksamhet-for-att-skydda-kritisk-infrastruktur-i-ostersjon/>, (2024-10-23).
6. "Så förändras försvarsplaneringen av Natomedlemskapet", *Försvarsmakten*, mars 2024, <https://www.forsvarsmakten.se/sv/aktuellt/2024/03/sa-forandras-forsvarsplaneringen-av-natomedlemskapet/>, (2024-10-23).
7. *Multilaterala försvarssamarbeten*, Regeringskansliet, <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/internationella-forsvarssamarbeten/multilaterala-forsvarssamarbeten/>, (2024-12-11).
8. NATO's purpose, Nato, maj 2024, https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_68144.htm, (2024-10-16).
9. *Trusselvurdering Fokus*, Norske etterretningstjenesten, feb 2023, s 11, https://www.etterretningstjenesten.no/publikasjoner/fokus/fokus-norsk/Fokus2023%20-%20NO%20-%20Weboppslag%20v3.pdf/_attachment/inline/c1a9a458-aa1d-4bf6-a558-9cec57acde8f:9b2050d897a2b2db1bddc8e505db7b666e608b98/Fokus2023%20-%20NO%20-%20Weboppslag%20v3.pdf, (2024-11-18).
10. *International Security and Estonia 2024*, Estonian Foreign Intelligence Service, jan 2024, s 16, <https://www.valisluureamet.ee/doc/raport/2024-en.pdf>, (2024-10-29).
11. Wills, Steve: "Kaliningrad: Impregnable Fortress or 'Russian Alamo'?", *Center for Naval Analyses blog*, 2023-05-15, <https://www.cna.org/our-media/indepth/2023/05/kaliningrad-impregnable-fortress-or-russian-alamo/>, (2024-12-11).
12. "Отступающий перед НАТО Балтийский флот постепенно превращается в Ладозскую флотилию", *News Rambler RU*, <https://news.rambler.ru/army/51609975-otstupayuschiy-pered-nato-baltiyskiy-flot-postepenno-prevraschatsya-v-ladozhskuyu-flotiliyu/?ysclid=m2uk6ofbkc219829986>, (2024-10-29).
13. Airaksinen, Karin: "Marinen: Därför är ubåtar så viktiga för Sverige", *SVT Nyheter*, 2024-04-25, <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/marinen-darfor-ar-ubatar-sa-viktiga-for-sverige>, (2024-12-03).
14. *Trusselvurdering Fokus*, s 18.
15. Delanoë, Igor: "The Russian Navy and the Arctic: A New Reality, old challenges", *Network for Strategic Analysis*, 2023-08-23, <https://rnsa.ca/the-russian-navy-and-the-arctic-a-new-reality-old-challenges/>, (2024-12-11)
16. *Trusselvurdering Fokus*, s 20.
17. *Ibid*, s 41.
18. Newdick, Thomas: "Russia's New Combat Icebreaker Starts Sea Trials", *TWZ Newsletter*, 2024-06-28, <https://www.twz.com/news-features/russians-new-combat-icebreaker-starts-sea-trials>, (2024-10-31).
19. Daly, Jess: "How Many Aircraft Does Russia Have in Service?", *United 24 Media*, 2024-08-28, <https://united24media.com/war-in-ukraine/how-many-aircraft-does-russia-have-in-service-1979>, (2024-12-12).
20. Nilsen, Thomas: "Defense Minister Belousov announces Zapad 2025 exercises", *Barents Observer*, 2024-10-23, <https://www.thebarentsobserver.com/security/defense-minister-belousov-announces-zapad-2025-exercises/419214>, (2024-10-29).
21. *Nationell riskbedömning*, Inrikesministeriets publikationer 2023:5, Inrikesministeriet Helsingfors 2023, https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/164628/SM_2023_5.pdf?sequence=1&isAllowed=y, (2024-10-28).
22. *Small but Ready: How Finland Has Prepared to Defend Itself*, PubAffairs Bruxelles, mar 2023, <https://www.pubaffairsbruxelles.eu/opinion-analysis/small-but-ready-how-finland-has-prepared-to-defend-itself/>, (2024-11-05).

23. Om oss, Försvarsmakten, 2024, <https://puolustusvoimat.fi/sv/om-oss>, (2024-11-05).
24. I reserven, Försvarsmakten, 2024, <https://puolustusvoimat.fi/sv/web/inttili-i-reserven>, (2024-11-05).
25. ”Hur går det, F-35-projektet?”, *Flygvapnet*, sep 2023, <https://ilmavoimat.fi/sv/-/hur-gar-det-f-35-projektet->, (2024-12-18).
26. Gestrin-Hagner, Maria: ”Flygvapnet fick som det ville – F-35 blir Finlands nästa jaktplan”, *Hufvudstadsbladet*, 2021-12-10, <https://www.hbl.fi/2021-12-10/flygvapnet-fick-som-det-ville-f-35-blir-finlands-nasta-jaktplan/>, (2024-11-05).
27. Dean, Sidney E: ”F-35 in Europe: a takeover?”, *European Security & Defence*, 2024-07-25, <https://euro-sd.com/2024/07/articles/39541/f-35-in-europe-a-takeover/>, (2024-11-25).
28. ”Defense Minister: Mikkeli will host Finland’s first Nato HQ”, *YLE*, 2024-09-27, <https://yle.fi/a/74-20114431>, (2024-11-05).
29. *Defense Expenditures of NATO Countries*, Nato, jun 2024, https://www.nato.int/cps/en/natohq/news_226465.htm, (2024-12-11).
30. *Avtalet om försvarssamarbete med Förenta staterna*, Försvarsstaben, 2024, [https://www.defmin.fi/sv/ansvarsomraden/internationellt_forsvarssamarbete/internationella_fordrag/avtal_om_forsvarssamarbete_med_forenta_staterna_\(dca\)#872704b1](https://www.defmin.fi/sv/ansvarsomraden/internationellt_forsvarssamarbete/internationella_fordrag/avtal_om_forsvarssamarbete_med_forenta_staterna_(dca)#872704b1), (2024-12-11).
31. ”Virginia National Guard, Finnish Army expand relationship”, *US Army*, okt 2024, <https://www.army.mil/article/280859/virginia-national-guard-finnish-army-expand-relationship>, (2024-12-11).
32. ”Estonia says Russia removed navigation buoys on border river”, *Reuters*, maj 2024, <https://www.reuters.com/world/europe/estonia-says-russia-removed-navigation-buoys-border-river-2024-05-23/>, (2024-11-07).
33. Milevski, Lukas: ”The Baltic Defense Line”, *Foreign Policy Research Institute*, 2024-02-02, <https://www.fpri.org/article/2024/02/the-baltic-defense-line/>, (2024-11-14).
34. *Estonian Defence Forces*, Republic of Estonia Defence Forces, sep 2024, <https://mil.ee/en/defence-forces/>, (2024-11-05).
35. *Defense Expenditures of NATO Countries*, (2024-12-11).
36. *Deterrence and defence*, Nato, jun 2025, https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_133127.htm, (2024-11-05).
37. *NATO’s military presence in the east of the Alliance*, Nato, jun 2025, https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_136388.htm, (2024-11-05).
38. ”Commander of NATO Multinational Corps Northeast Lieutenant-general Jürgen-Joachim von Sandrat to Estonia”, *Republic of Estonia Defence Forces*, okt 2024, <https://mil.ee/en/news/commander-of-nato-multinational-corps-northeast-lieutenant-general-jurgen-joachim-von-sandrat-visit-to-estonia/>, (2024-11-14).
39. *NATO’s military presence in the east of the Alliance*, Nato, jun 2025, https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_136388.htm, (2024-11-05).
40. Casimiro, Christine: ”Estonia Takes Delivery of US-Made HIMARS Rocket Launchers”, *The Defense Post*, 2025-02-23, <https://thedefensepost.com/2025/01/23/estonia-receives-himars/>, (2025-01-27).
41. ”Maryland National Guard and Estonian Defence Forces celebrate 30 years of Partnership, with focus on Cyber”, *US Embassy in Estonia*, sep 2023, <https://ee.usembassy.gov/2023-09-20/>, (2024-11-05).
42. ”Estonian navy gearing up to its new, enhanced capabilities”, *ERR News*, okt 2024, <https://news.err.ee/1609485391/estonian-navy-gearing-up-to-its-new-enhanced-capabilities>, (2024-11-05).
43. *Baltic Air Policing*, Nato, 2024, <https://ac.nato.int/missions/air-policing/baltics>, (2024-11-05).
44. ”Spanish NASAMS air defense system returns to Estonia”, *ERR News*, sep 2024, <https://news.err.ee/1609470871/spanish-nasams-air-defense-system-returns-to-estonia>, (2024-11-13).
45. ”Estonia renews defense cooperation agreement with USA”, *ERR News*, dec 2023, <https://news.err.ee/1609197199/estonia-renews-defense-cooperation-agreement-with-usa>, (2024-12-11).
46. Milevski, ”The Baltic Defense Line”.
47. Ibid.
48. *About us*, National Armed Forces Latvia, 2024, <https://www.mil.lv/en/about-us>, (2024-11-05).
49. *Defense Expenditures of NATO Countries*, (2024-12-11).
50. ”Viktigt möte i Lettland”, *Försvarsmakten*, nov 2024, <https://www.forsvarsmakten.se/sv/aktu>

- ell/2024/11/viktigt-mote-i-lettland/, (2024-11-06).
51. "Multinational Division North declares full operational capability", *Nato*, jul 2023, <https://mncne.nato.int/newsroom/news/2023/multinational-division-north-declares-full-operational-capability>, (2024-11-05).
 52. *Latvian warships list*, Marine vessel traffic, 2024, https://www.marinevesseltraffic.com/nato-navy-warships/Latvia#google_vignette, (2024-11-05).
 53. "Latvia and USA Ink NSM Coastal Defense Systems Procurement Deal", *Naval News*, dec 2012, <https://www.navalnews.com/naval-news/2023/12/latvia-and-usa-ink-nsm-coastal-defence-systems-procurement-deal/>, (2024-11-05).
 54. "Latvia orders RBS70 NG systems and Giraffe 1X radars from SAAB", *Army Technology*, dec 2022, <https://www.army-technology.com/news/latvia-rbs70-giraffe1x-saab/?cf-view>, (2024-11-05).
 55. "Latvian Air Base becomes third NATO Air Policing Base in the Baltic Sea Region", *Nato*, mar 2024, https://ac.nato.int/archive/2024/HOTO_Lielvarde_2024, (2024-11-05).
 56. "Michigan, Latvia expand regional airfield cooperation", *US National Guard*, nov 2019, <https://www.nationalguard.mil/News/Article-View/Article/2023818/michigan-latvia-expand-regional-airfield-coordination/>, (2024-11-05).
 57. *U.S. Security Cooperation with Latvia*, U.S. Department of State, jan 2025, <https://www.state.gov/u-s-security-cooperation-with-latvia/>, (2024-12-11).
 58. Vilpisauskas, Ramunas: "Lithuania-Russia relationship: why so difficult?", *Baltic Rim Economies*, 2021-10-28, <https://sites.utu.fi/bre/lithuania-russia-relationship-why-so-difficult/>, (2024-11-05).
 59. "Kaliningrad row: Lithuania lifts rail restrictions for Russian exclave", *BBC*, jul 2022, <https://www.bbc.com/news/world-europe-62274474>, (2024-11-05).
 60. Milevski, "The Baltic Defense Line".
 61. *National Defence 2022 Facts and Figures*, Ministry of National Defence Lithuania, 2022, <https://kam.lt/wp-content/uploads/2023/07/Facts-and-Figures-2022-1.pdf>, (2024-11-05).
 62. *Military Service*, Lithuanian Armed Forces, 2024, <https://kariuomene.lt/en/who-we-are/military-service/23649>, (2024-11-12).
 63. *Defense Expenditures of NATO Countries*, (2024-12-11).
 64. *Land Force*, Lithuanian Armed Forces, 2024, <https://kariuomene.lt/en/structure/land-force/23583>, (2024-11-05).
 65. "Establishment of a national division marks a historic step towards a new quality of the Lithuanian Armed Forces", *Ministry of National Defence Republic of Lithuania*, maj 2022, <https://kam.lt/en/establishment-of-a-national-division-marks-a-historic-step-towards-a-new-quality-of-the-lithuanian-armed-forces/>, (2024-11-14).
 66. Gotkowska, Justyna och Graca, Jakub: "The German 'Brigade Lithuania'", *Centre for Eastern Studies*, 2023-12-22, <https://www.osw.waw.pl/en/publikacje/analyses/2023-12-22/german-brigade-lithuania>, (2024-11-14).
 67. Semelis, Augustinas: "Lithuania signs \$495m contract with US for HIMARS systems", *LRT*, 2022-12-16, <https://www.lrt.lt/en/news-in-english/19/1846566/lithuania-signs-495m-contract-with-us-for-himars-systems>, (2024-11-06).
 68. "Air defence emerges as one of key aspects of deterrence and military conflict alike", *Lithuanian Armed Forces*, dec 2022, <https://kariuomene.lt/en/newsevents/air-defence-emerges-as-one-of-key-aspects-of-deterrence-and-military-conflict-alike/25045>, (2024-11-05).
 69. *Navy Cooperation (BALTRON)*, Ministry of Defence Republic of Latvia, 2024, <https://www.mod.gov.lv/en/nozares-politika/international-and-regional-cooperation/regional-cooperation/navy-cooperation>, (2025-11-05).
 70. Hall, Wayne: "Pennsylvania National Guard, Lithuania Celebrate 30-year Partnership", *US National Guard*, jun 2023, <https://www.nationalguard.mil/News/Article-View/Article/3421258/pennsylvania-national-guard-lithuania-celebrate-30-year-partnership/>, (2024-11-05).
 71. "United States Lithuania signed defense cooperation", *U.S. Embassy in Lithuania*, 2023, <https://lt.usembassy.gov/united-states-lithuania-signed-defense-cooperation-agreement/>, (2024-12-11).
 72. *Poland-Russia (Kaliningrad)*, Sovereign Limits, 2024, <https://sovereignlimits.com/boundaries/poland-russia-kaliningrad-land>, (2024-11-19).

73. "Poland to tighten contracts to Belarus border as Estonia warns of Russian threat to eastern Europe", *Euronews*, feb 2024, <https://www.euronews.com/2024/02/22/poland-to-tighten-controls-on-belarus-border-as-estonia-warns-of-russian-threat-to-eastern/>, (2024-11-19).
74. Badohal, Karl: "Polish armed forces chief says country needs to boost its army", *Reuters*, 2024-10-05, <https://www.reuters.com/world/europe/polish-armed-forces-chief-says-country-needs-boost-its-army-2024-10-05/>, (2024-11-18).
75. Mularczyk, Krzysztof: "Poland's military chief of staff calls for mandatory conscription", *Brussels Signal*, 2024-10-07, <https://brussels-signal.eu/2024/10/polands-military-chief-of-staff-calls-for-mandatory-conscription/>, (2024-11-18).
76. Czulda, Robert: "Poland's future armed forces take shape", *European Security & Defence*, 2024-09-03, <https://euro-sd.com/2024/09/articles/40091/polands-future-armed-forces-take-shape/>, (2024-11-19).
77. "1st US Army garrison on NATO's east flank formed in Poland", *AP*, mar 2023, <https://apnews.com/article/poland-us-security-military-nato-garrison-base-57a3db8e7e9073ed8fe7eb5b67e5f115>, (2024-11-19).
78. *Defense Expenditures of NATO Countries*, (2024-12-11).
79. Newdick, Thomas: "Poland's F-16s Cleared for Major Upgrades", *TWZ*, 2024-10-24, <https://www.twz.com/air/polands-f-16s-cleared-for-major-upgrades/>, (2024-11-19).
80. Czulda, Robert: "Poland's future armed forces take shape", *European Security & Defence*, 2024-09-03, <https://euro-sd.com/2024/09/articles/40091/polands-future-armed-forces-take-shape/>, (2024-11-19).
81. *Ibid.*
82. Grotnik, Tomasz: "Poland's only submarine returns to the depths...", *Naval News*, 2024-03-12, <https://www.navalnews.com/naval-news/2024/03/polands-only-submarine-returns-to-the-depths/>, (2020-11-19).
83. Gwadera, Zuzanna: "Poland to acquire 'several hundred' naval-strike missiles", *IISS*, 2023-09-27, <https://www.iiss.org/sv/online-analysis/misile-dialogue-initiative/2023/09/poland-to-acquire-several-hundred-naval-strike-missiles/>, (2024-11-19).
84. "New U.S.-Poland Enhanced Defense Cooperation Agreement signed", *Ministry of National Defence Republic of Poland*, aug 2020, <https://www.gov.pl/web/national-defence/new-us-poland-enhanced-defense-cooperation-agreement-signed/>, (2024-12-11).
85. Engström, Alina: *Tyskland och Zeitenwende: Mellan nya idéer och gamla reflexer*, FOI, nov 2022, <https://www.foi.se/rest-api/report/FOI%20Memo%207983>, (2024-11-19).
86. Tallis, Benjamin Dr: "The end of the Zeitenwende", *The German Council of Foreign Relations*, 2024-08-30, <https://dgap.org/en/research/publications/end-zeitenwende/>, (2024-11-19).
87. "Germany's military is aging and shrinking, says report", *DW*, dec 2024, <https://www.dw.com/en/germanys-military-is-aging-and-shrinking-says-report/a-68504942>, (2024-11-19).
88. *Defense Expenditures of NATO Countries*, (2024-12-11).
89. *The organization of the Bundeswehr*, Bundeswehr, 2024, <https://www.bundeswehr.de/en/organization/>, (2024-11-19).
90. *About Bundeswehr*, Bundeswehr, 2024, <https://www.bundeswehr.de/en/about-bundeswehr/>, (2024-11-19).
91. Konertz, Martin: "The challenge ahead for Germany's armed forces", *European Security & Defence*, 2024-04-23, <https://euro-sd.com/2024/04/articles/37547/the-challenge-ahead-for-germanys-armed-forces/>, (2024-11-19).
92. *Army*, Bundeswehr, 2024, <https://www.bundeswehr.de/en/organization/army/>, (2024-11-19).
93. *2 frigate squadron*, Bundeswehr, 2024, <https://www.bundeswehr.de/en/organization/navy/organization/flotilla-2/2-frigate-squadron/>, (2024-11-19).
94. *5 Naval Air Wing*, Bundeswehr, 2024, <https://www.bundeswehr.de/en/organization/navy/organization/naval-aviation-command/5-naval-air-wing/>, (2024-11-19).
95. Braw, Elisabeth: "Germany stands by the rule of law in the Baltic", *Engelberg Ideas*, 2024-10-30, <https://engelsbergideas.com/notebook/germany-stands-by-the-rule-of-law-in-the-baltic/>, (2024-11-27).
96. "Commander Task Force Baltic Established", *Nato*, okt 2024, <https://mc.nato.int/media-centre/news/2024/Commander-Task-Force-Baltic-Established/>, (2024-11-19).

97. "New command to Lead NATO's Naval Forces in the Baltic Sea", *Försvarsmakten*, okt 2024, <https://www.forsvarsmakten.se/en/news/2024/10/new-command-to-lead-natos-naval-forces-in-the-baltic-seal/>, (2024-11-19).
98. *Air Force Forces Command*, Bundeswehr, 2024, <https://www.bundeswehr.de/en/organization/german-air-force/organization/air-force-forces-command/>, (2024-11-19).
99. Ferran, Lee: "Germany's Scholz says 20 more Eurofighters to be ordered", *Breaking Defense*, 2024-06-05, <https://breakingdefense.com/2024/06/germanys-scholz-says-20-more-eurofighters-to-be-ordered/>, (2024-11-19).
100. Siebold, Sabine: "Exclusive: Germany looking into buying eight additional F-35 jets", *Reuters*, 2024-06-07, <https://www.reuters.com/business/aerospace-defense/germany-looking-into-buying-eight-additional-lockheed-f-35-jets-source-says-2024-06-07/>, (2024-11-19).
101. *24 Surface-to-Air Missile Group*, Bundeswehr, 2024, <https://www.bundeswehr.de/en/organization/german-air-force/organization/air-force-forces-command/1-surface-to-air-missile-wing/24-surface-to-air-missile-group/>, (2024-11-20).
102. *Fact Sheet the U.S. – Germany partnership*, The White House, 2024, <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/statements-releases/2024/10/17/fact-sheet-the-u-s-germany-partnership/>, (2024-12-17).
103. Liang, Xiaodon: "U.S. to Deploy Intermediate-Range Missiles in Germany", *Arms Control Association*, sep 2024, <https://www.armscontrol.org/act/2024-09/news/us-deploy-intermediate-range-missiles-germany/>, (2024-11-21).
104. Lundquist, Viktor: *Denmark's Military Capability* 2020, FOI, sep 2021, <https://www.foi.se/rest-api/report/FOI%20Memo%207589>, (2024-11-19).
105. "Fast-tracking key investments in defence and security and full gender equality in conscription", *Danish Ministry of Defence*, maj 2024, <https://www.fmn.dk/en/news/2024/fast-tracking-key-investments-in-defence-and-security-and-full-gender-equality-in-conscription/>, (2024-11-19).
106. "New agreement strengthens defence cooperation between Denmark and the United States", *Danish Ministry of Defence*, dec 2023, <https://www.fmn.dk/en/news/2023/new-agreement-strengthens-defence-cooperation-between-denmark-and-the-united-states/>, (2024-12-11).
107. *U.S. Security Cooperation with Denmark*, U.S. Department of State, jan 2025, <https://www.state.gov/u-s-security-cooperation-with-denmark/>, (2024-11-19).
108. "New York National Guard enters Partnership Program with Sweden", *United States European Command*, jul 2024, <https://www.eucom.mil/article/42942/new-york-national-guard-enters-state-partnership-program-with-sweden/>, (2024-11-20).
109. Lundquist, *Denmark's Military Capability* 2020.
110. *Royal Danish Navy, Thetis-class*, Seaforcesonline, 2024, <https://www.seaforces.org/marint/Danish-Navy/Frigate/Thetis-class.htm>, (2024-11-20).
111. *Structure of the Navy*, Danish Defence, 2024, <https://www.forsvaret.dk/en/organisation/navy/structure-of-the-navy/>, (2024-11-19).
112. "Danish Icebreaker 'Danbojern' And 'Isbjørn' Sold for Recycling", *Shipping Telegraph*, jul 2023, <https://shippingtelegraph.com/shipsale-news/danish-icebreakers-danbojern-and-isbjorn-sold-for-recycling/>, (2024-11-19).
113. *Danmarks nye kampfly*, Forsvaret, 2024, <https://www.forsvaret.dk/da/materiel2/f-35--danmarks-nye-kampfly/>, (2024-11-20).
114. Lundquist, *Denmark's Military Capability* 2020.
115. *Arktisk commando*, Forsvaret, 2024, <https://www.forsvaret.dk/da/organisation/arktisk-kommando/>, (2024-11-20).
116. *The Norwegian-Russian border*, Politiet, 2024, <https://www.politiet.no/en/english/the-norwegian-russian-border/>, (2024-11-19).
117. *Trusselvurdering Fokus*, s 11.
118. *Russian mining towns*, Svalbard Museum, 2024, <https://svalbardmuseum.no/en/russian-mining-towns/>, (2024-11-27).
119. *The Kingdom of Norway*, The Ministry of Foreign Affairs of the Russian Federation, feb 2020, <https://mid.ru/en/maps/no/1426073/>, (2024-11-27).
120. Braw, Elisabeth: "In Norway, young people compete to serve in the military", *Defense One*, 2024-01-25, <https://www.defenseone.com/ideas/2024/01/norway-young-people-compete-serve-military/393599/>, (2024-11-20).

121. *Defense Expenditures of NATO Countries*, (2024-12-11).
122. *The Norwegian Army*, Forsvaret, 2024, <https://www.forsvaret.no/en/organisation/army>, (2024-11-20).
123. *Forsvarsloftet – for Norges trygghet, Langtidsplan for forsvarssektoren 2025–2036*, Forsvarsdepartementet, 2024, s 8, <https://www.regjeringen.no/contentassets/ofaae3f9efcf4c2fa0f43e2a15fbfc1d/nolpdfs/forsvarsloftet.pdf>, (2024-12-02).
124. Felstead, Peter: "Norway HIMARS acquisition approved by US State Department", *European Security & Defence*, 2024-08-12, <https://leuro-sd.com/2024/08/major-news/39819/norway-himars-acquisition/>, (2027-11-27).
125. *Luftforsvaret*, Forsvaret, 2024, <https://www.forsvaret.no/om-forsvaret/organisasjon/luftforsvaret>, (2024-11-22).
126. "Norwegian Armed Forces to receive final F-35 fighter jets by May 2025", *Defence Industry Europe*, maj 2025, <https://defence-industry.eu/norwegian-armed-forces-to-receive-final-f-35-fighter-jets-by-may-2025/>, (2024-11-22).
127. "Norway advanced medium range air to air missiles extended range", *Defense Security Cooperation Agency*, jul 2022, <https://www.dsca.mil/press-media/major-arms-sales/norway-advanced-medium-range-air-air-missiles-extended-range>, (2024-11-27).
128. "Norway buys US-made air defence missiles for over \$360 mln", *Reuters*, okt 2024, <https://www.reuters.com/business/aerospace-defense/norway-buy-us-air-defence-missiles-more-than-360-mln-2024-10-28/>, (2024-11-27).
129. Manuel, Rojoef: "US Army starts European Deterrence Initiative Construction in Norway", *The Defense Post*, 2024-06-21, <https://thedefensepost.com/2024/06/21/us-european-deterrence-initiative-construction-norway/>, (2024-11-27).
130. *Depth Cooperation*, Kongsberg, 2013, <https://www.kongsberg.com/kmagazine/2013/3/depth-cooperation/>, (2024-11-27).
131. *Marinen*, Forsvaret, 2024, <https://www.forsvaret.no/om-forsvaret/organisasjon/sjoforsvaret/marinen>, (2024-11-27).
132. Edvardsen, Astri: "Norway Explores Strategic Partnership With France, the UK, Germany, and the US on Frigates", *High North News*, 2024-11-20, <https://www.highnorthnews.com/en/norway-explores-strategic-partnership-france-uk-germany-and-us-frigates>, (2024-11-27).
133. *Nye kystvaktfartøy*, Forsvarsmateriell, sep 2024, <https://www.fma.no/anskaffelser/nye-kystvaktfartoy>, (2024-11-27).
134. "Norway, Russia generals meet to discuss border cooperation", *Reuters*, okt 2023, <https://www.reuters.com/world/europe/norway-russia-generals-meet-discuss-border-cooperation-2023-10-06/>, (2024-11-27).
135. *Marine Corps Needs to Improve Cost Estimate Reliability and Oversight of Inventory Systems for Equipment in Norway*, Report to the Committee on Armed Services, U.S. Senate, Washington 2015, <https://www.gao.gov/assets/680/672948.pdf>, (2024-11-27).
136. *MCCP-N Equipment Offloaded at Verdal Port*, Defense Visual Information Distribution Service, apr 2024, <https://www.dvidshub.net/video/918028/mcpp-n-equipment-offloaded-verdal-port>, (2024-11-27).
137. "Defence cooperation between Norway and US essential for our security", *Government.no*, apr 2022, https://www.regjeringen.no/en/aktuelt/sdca_submitted/id2907892/, (2024-12-11).
138. Newbanks, Jorden: "Minnesota Guard, Norway Train Together", *U.S. National Guard*, feb 2024, <https://www.nationalguard.mil/News/Article-View/Article/3691146/minnesota-guard-norway-train-together/>, (2024-11-27).
139. Sandholm Heller, Annika: "Jag gör fel om jag inte tänker det värsta", *Dagens Industri*, 2024-11-28, <https://www.di.se/nyheter/jag-gor-fel-om-jag-inte-tanker-det-varstal>, (2024-12-05).
140. *Underlag inför kommande försvarsbeslut bilaga 2*, Försvarsmakten, 2024, <https://www.forsvarsmakten.se/contentassets/84e6f3b6e7b84852882cf73e81b7df4a/underlag-infor-kommande-forsvarsbeslut-bilaga-2.pdf>, (2024-12-18).
141. Sandholm Heller, "Jag gör fel om jag inte tänker det värsta".
142. "Första brigaden återinvigd", *Försvarsmakten*, aug 2024, <https://www.forsvarsmakten.se/sv/aktuellt/2024/08/forsta-brigaden-aterinvigd/>, (2024-12-03).
143. "Inryck på flera platser i landet", *Försvarsmakten*, aug 2023, <https://www.forsvarsmakten.se/>

- sv/aktuellt/2023/08/intryck-pa-flera-platser-i-landet/*, (2024-12-03).
144. ”Nytt totalförsvarsbeslut för ett starkare Sverige”, *Regeringskansliet*, okt 2024, <https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2024/10/mytt-totalforsvarsbeslut-for-ett-starkare-sverige2/>, (2024-12-03).
145. ”Viktigt möte i Lettland”, *Försvarsmakten*, nov 2024, <https://www.forsvarsmakten.se/sv/aktuellt/2024/11/viktigt-mote-i-lettland/>, (2024-12-03).
146. *Defense Expenditures of NATO Countries*, (2024-12-11).
147. *Korvett Visby*, *Försvarsmakten*, aug 2023, <https://www.forsvarsmakten.se/sv/information-och-fakta/materiel-och-teknik/sjokorvett-visby/>, (2024-12-03).
148. ”Nytt totalförsvarsbeslut för ett starkare Sverige”, *Regeringskansliet*.
149. ”Nya ytstridsfartyg – större och med mer kapacitet”, *FMV*, maj 2024, <https://www.fmv.se/aktuellt-press/aktuella-handelser/nya-ytstridsfartyg--storre-och-med-mer-kapacitet/>, (2024-12-03).
150. Airaksinen, ”Marinen: Därför är ubåtar så viktiga för Sverige”.
151. ”Nytt totalförsvarsbeslut för ett starkare Sverige”, *Regeringskansliet*.
152. ”Gripen C/D och Gripen E kommer att flyga tillsammans”, *Försvarsmakten*, sep 2023, <https://www.forsvarsmakten.se/sv/aktuellt/2023/09/gripen-cd-och-gripen-e-kommer-att-flyga-tillsammans/>, (2024-12-03).
153. ”Nytt totalförsvarsbeslut för ett starkare Sverige”, *Regeringskansliet*.
154. ”Det första svenska GlobalEye-flygplanet har landat i Sverige”, *FMV*, jan 2024, <https://www.fmv.se/aktuellt-press/aktuella-handelser/det-forsta-svenska-globaley-flygplanet-har-landat-i-sverige/>, (2024-12-03).
155. ”Nytt totalförsvarsbeslut för ett starkare Sverige”, *Regeringskansliet*.
156. Ibid.
157. Ibid.
158. ”Avtal om försvarssamarbete med USA”, *Regeringskansliet*, aug 2024, <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/militart-forsvar/avtal-om-forsvarssamarbete-med-usa-dca/>, (2024-12-11).
159. ”Sweden enters into partnership with the State of New York”, *Regeringskansliet*, jul 2024, <https://www.government.se/press-releases/2024/07/sweden-enters-into-partnership-with-the-state-of-new-york/>, (2024-12-04).
160. Radin, Andrew och Gentile, Gian: ”Why the United States Still Needs Ground Forces in Europe”, *RAND*, 2023-07-23, <https://www.rand.org/pubs/commentary/2023/07/why-the-united-states-still-needs-ground-forces-in.html>, (2025-01-22).
161. Losey, Stephen: ”Air Force to send bomber task force to Europe”, *Defense News*, 2024-11-04, <https://www.defensenews.com/air/2024/11/04/air-force-to-send-bomber-task-force-to-europe/>, (2025-01-22).
162. IAMD, NATO IAMD, 2024, <https://iamd-coe.org/about-us/iamd/>, (2024-11-27).
163. Ibid.
164. NATO Air Policing, Nato, aug 2025, https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_132685.htm, (2024-11-28).
165. ”Sverige börjar bidra till Natos luftövervakning”, *Regeringskansliet*, un 2024, <https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2024/06/sverige-borjar-bidra-till-natos-luftovervakning/>, (2024-11-28).
166. NATO Ballistic Missile Defense, Nato, jul 2016, https://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/pdf_2016_07/20160630_1607-factsheet-bmd-en.pdf, (2024-12-02).
167. Felstead, Peter: ”US Aegis Ashore BMD site at Redzikowo in Poland is now operational, says NATO”, *European Security & Defence*, 2024-07-11, <https://euro-sd.com/2024/07/major-news/39261/bmd-site-in-poland-operational/>, (2024-12-02).
168. Navy Aegis Ballistic Missile Defence (BMD) Program: Background and Issues for Congress, Congress.gov, 2025-03-28, s 6, <https://crs-reports.congress.gov/product/pdf/RL/RL33745/256>, (2024-12-02).
169. Nordic Response 2024, Forsvaret, dec 2024, <https://www.forsvaret.nolen/exercises-and-operations/exercises/nr24/>, (2024-12-19).
170. *National Exercises and Activities*, Nato, aug 2025, <https://shape.nato.int/exercises/allied-national-exercises/>, (2024-12-19).
171. *Defender 25*, U.S. Army and Africa, 2024, <https://www.europeafrica.army.mil/defendereurope/>, (2024-12-19).